

Warszawa, 7 czerwca 2017 r.

dr hab.n.med prof. nadzw. Anna Wilmowska –Pietruszyńska
Wydział Medyczny
Uniwersytet Rzeszowski

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Karoliny Zakrzewskiej
pt. „Zjawisko prezencji chorobowej w grupie zawodowej nauczycieli,,

Promotor prof dr hab.n.med Józef Knap

Promotor pomocniczy dr n.med. Zbigniew Lewandowski

Zgodnie z uchwałą Rady II Wydziału Lekarskiego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 19 kwietnia 2017 o powołaniu mnie na recenzenta w/w rozprawy doktorskiej mam zaszczyt przedstawić niniejszą opinię.

Choroba pracownika ma znaczne konsekwencje ekonomiczne nie tylko z powodu absencji chorobowej ale także na skutek zachowań pracowników podczas choroby.

Przeprowadzono wiele badań nad determinantami zachowań związanych z nieobecnością w pracy podczas choroby. Natomiast są one mało poznane podczas obecności w pracy w trakcie trwania choroby tj. kiedy pracownicy przychodzą do pracy w trakcie jej trwania. Presenteeism to nowe określenie obecności w pracy podczas choroby.

Można stwierdzić , że pracownicy są mniej produktywni, gdy pracują w trakcie choroby. Istnieje także możliwość ,że chorzy pracownicy zakażają innych zdrowych pracowników, co negatywnie wpływa na produktywność zakładu pracy. Istnieją także dowody negatywnego wpływu na zdrowie publiczne oraz na zwiększenie absencji chorobowej w późniejszym okresie.

Stan zdrowia jest najważniejszym czynnikiem determinującym obecność prezencji chorobowej, a w następnej kolejności czynniki związane z pracą i socjodemograficzne.

W przedstawionej do recenzji pracy autorka podjęła bardzo trudne zagadnienie prezencji chorobowej w grupie zawodowej nauczycieli.

Takie badania są przeprowadzane w Polsce i innych krajach dopiero od kilkunastu lat.

Przedstawiona do recenzji rozprawa obejmuje 85 stron i obszerne piśmiennictwo - 175 pozycji w większości anglojęzyczne.

W pracy znajdujemy 15 tabel w większości prezentujących wyniki badań własnych doktorantki.

Praca składa się z 6 rozdziałów, z których pierwszy - wstęp zawiera osiem podrozdziałów opisujących następujące zagadnienia:

- prezencja chorobowa (sickness presence) - definicje, metody badania,
- prezencjeizm chorobowy (sickness presnteeizm),
- koncepcje i definicje prezencji chorobowej,
- źródła i uwarunkowanie prezencji chorobowej,
- konsekwencje prezencji chorobowej w tym problemy zdrowotne, absencja chorobowa, zdolność do pracy,
- pozytywne aspekty prezencji chorobowej,
- udział polskich autorów w badaniu prezencji chorobowej.

Kolejne rozdziały zatytułowano:

2. Cel pracy.
3. Materiał i metody.
4. Wyniki badań.
5. Dyskusja.
6. Wnioski.

Podsumowując teoretyczną część pracy należy stwierdzić, że autorka dokonała systematycznej i uporządkowanej analizy definicji prezencji chorobowej jako obecność w pracy podczas choroby oraz skutków tej obecności.

Doktorantka wykazała się również znajomością literatury na ten temat i w podsumowaniu stwierdziła, że „panuje duża dowolność w podejściu do zagadnienia prezencji chorobowej, zarówno pod względem nazewnictwa, definicji jak i metodyki”.

Przedstawione rozważania były, podstawą do sformułowania problemu badań własnych autorki i opracowania ich koncepcji.

Podstawowym celem pracy było:

- odseparowanie zjawiska prezencji chorobowej od badania jej skutków, przyczyn bądź uwarunkowań na przykładzie grupy zawodowej nauczycieli,
- zbadanie zjawiska prezencji chorobowej pod względem rozpowszechnienia, intensywności oraz powiązań z innymi czynnikami,
- identyfikacja czynników zwłaszcza natury zdrowotnej modyfikujących prezencję chorobową,
- poznanie przyczyn i skutków prezencji chorobowej.

Rozdział trzeci rozprawy zatytułowany „Materiał i metody” składa się z czterech podrozdziałów.

Narzędziem badawczym był kwestionariusz autorstwa Doktorantki stanowiący załącznik do recenzowanej pracy.

Pytania zawarte w kwestionariuszu dotyczyły prezencji chorobowej, przyczyn obecności w pracy pomimo choroby, absencji chorobowej, kondycji zdrowotnej, sytuacji zdrowotnej, zachowań zdrowotnych i cech socjodemograficznych.

Badania przeprowadzono w 24 placówkach oświatowych; szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych wybranych losowo.

Wyniki badań poddano analizie statystycznej przy pomocy systemu SAS w wersji 9.4 na licencji Zakładu Epidemiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

W analizach statystycznych wykorzystano następujące procedury systemu SAS: MEANS, FREQ, NPARIWAY i LOGISTIC.

Następna część rozprawy zatytułowana krótko i lakonicznie - to wyniki, może należałoby zatytułować jako wyniki badań, w której autorka przedstawiła wszystkie potencjalne czynniki występowania prezencji chorobowej sklasyfikowane w pięciu grupach czynników, a więc dane podstawowe, zdrowie, problemy zdrowotne, praca oraz absencja. Ta część pracy stanowi rzetelnie udokumentowany raport z przeprowadzonych badań, a wyniki zostały osiągnięte dzięki zastosowaniu odpowiednio dobranych narzędzi, metod i procedur badawczych.

Istotną część rozprawy stanowi dyskusja wyników badań własnych z badaniami innych Autorów.

Wyniki badań własnych oraz analizy porównawczej stanowiły podstawę do sformułowania wniosków dotyczących przyczyn prezencji chorobowej, jej skutków i uwarunkowań.

Odnosząc się do całości pracy chcę podkreślić, że Doktorantka podjęła się trudnego zadania, ale interesującego poznawczo i ważnego aplikacyjnie.

Wykazała się znajomością literatury przedmiotu i w oparciu o zawarte w niej dane zaprojektowała badania, których celem była ocena zjawiska prezencji choroby w grupie zawodowej nauczycieli.

Cel pracy został sformułowany poprawnie i wyznaczył dalszy tok dyskursu naukowego.

Dobór badanej grupy był właściwy, a metody badań zostały trafnie dobrane do przedmiotu badań.

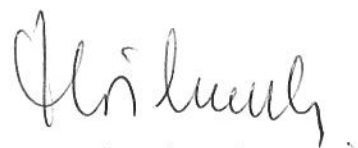
Praca jest napisana poprawnym, ścisłym językiem. Na uwagę zasługuje staranna redakcja i edycja pracy.

Recenzowana praca jest oryginalnym dziełem autorki i ważnym źródłem wiedzy. Stanowi ona wkład do pogłębienia poznania procesów prezencji chorobowej.

Ogólna ocena rozprawy jest pozytywna.

W mojej ocenie przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska Pani mgr Karoliny Zakrzewskiej pt. "Zjawisko prezencji chorobowej w grupie zawodowej nauczycieli" spełnia wymogi akademickie i naukowe określone w art. 13 ust. 1 Ustawy o stopniach i tytule naukowym z dnia 14 marca 2003 roku i dlatego wnoszę o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w zakresie nauk o zdrowiu.

Proponuję także wyróżnienie rozprawy ze względu na jej wartości metodologiczne i poznawcze.

dr hab.n.med prof. nadzw.

Anna Wilmowska-Pietruszyńska